

Arbetsmarknadsdepartementet

Betänkandet SOU 2026:23 Tolkavgift och förbud mot barntolkning (dnr A2026/00510)

Sammanfattning

Statens servicecenter har inget att invända i sak mot införande av tolkavgifter eller förbud mot barntolkning. Statens servicecenter avstyrker dock förslaget att tolkavgifter ska tas ut vid besök på servicekontor.

Statens servicecenters synpunkter

Statens servicecenter har redan idag som princip att inte tillåta barntolkning och tillstyrker förslaget om att förbjuda barntolkning.

I det fall tolkavgifter införs vid besök på servicekontor förutsätter Statens servicecenter att beslutet om avgift fattas av Statens servicecenters personal i samband med kundmötet. Detta utifrån att servicekontorens personal arbetar på uppdrag av berörda myndigheter.

Den föreslagna ordningen kommer att skapa ett nytt arbetsmoment på servicekontoren samt innebära ökad administration. Under 2025 gjordes 3 650 beställningar av tolk på servicekontor, men då ingen kontroll idag görs av hur länge besökare med behov av tolk varit folkbokförda går det inte veta hur många inom denna målgrupp som kommer att omfattas av avgiftskravet. Av samma skäl är det även svårt att avgöra hur pass tidskrävande denna tillkommande arbetsuppgift kommer att bli eller hur mycket extra resurser den kan komma att kräva.

Statens servicecenter instämmer i det lämpliga i att avgift endast tas ut en gång per ärende och har tagit del av utredningens definition av vad som är att betrakta som ett ärende. Ur ett servicekontorsperspektiv

finns dock ett behov av ytterligare förtydliganden, inte minst utifrån det livshändelseperspektiv som präglar servicekontorsverksamheten. Konkret innebär detta att en enskild med behov av tolk kan ha frågor gällande flera myndigheter och flera ärenden vid samma besök på ett servicekontor. Som Statens servicecenter läser förslaget skulle detta innebära att den enskilde skulle behöva erlägga tolkavgift flera gånger vid samma besök, vilket kan anses gå emot intentionen att enskilda inte ska drabbas av orimligt höga tolkkostnader. En enskild kan sannolikt heller inte förväntas ha samma förståelse som myndigheten för den ärendemässiga uppdelningen i en sådan situation vilket kan ge upphov till konflikt eller i vart fall pedagogiska utmaningar för servicehandläggarna. En konsekvens skulle kunna bli att anhöriga eller vänner framöver i högre utsträckning än idag agerar tolk för att undvika höga kostnader.

Vidare ser Statens servicecenter att det faktum att ett ärende anses avslutat först i och med ett beslut av myndigheten konkret kan förstås som att erlagd avgift ska anses gälla för flera besök på servicekontor så länge ärendet inte är avslutat. Om så är fallet kommer detta kräva registrering av uppgiften att enskild redan betalat avgift, en möjlighet som inte finns idag. Statens servicecenter saknar även tillgång till uppgiften om antal år som besökare varit folkbokförda i de fall besöket gäller annan myndighet än Skatteverket.

Statens servicecenter delar utredningens bedömning att enskilda som besöker servicekontor endast för hjälp och vägledning inte ska erlägga avgift. Utredningens konstaterande att gränsen mellan ärendehandläggning och faktiskt handlande får avgöras från område till område ställer dock höga kvar på dialog mellan Statens servicecenter och samverkande myndigheter. Detta eftersom Statens servicecenter arbetar på uppdrag av dessa myndigheter och därmed inte enskilt kan fatta dessa avgöranden.

Av stor vikt är likaledes att bedömning kring undantag från tolkavgift är likartad mellan de myndigheter som Statens servicecenter arbetar på uppdrag av. Ett exempel är vad undantag för ärenden som direkt rör barn innebär i praktiken då detta, beroende på uppfattad innebörd, skulle kunna anses omfatta en stor del av ärendena som hanteras på

servicekontoren. En olikartad tolkning av hur detta ska tillämpas i praktiken mellan samverkande myndigheter skulle riskera att uppfattas som rättsosäkert och skapa frustration, inte minst då, som redan konstaterats, besökare till servicekontor ofta har ärenden hos flera myndigheter vid samma besök.

Sammantaget är det Statens servicecenters bedömning att ett införande av tolkavgifter på servicekontor kommer skapa ökad administration för Statens servicecenter samt riskera att skapa en upplevelse av godtycklighet i när avgift tas ut. Utredningens förslag kan även komma att leda till att besökare till servicekontor behöver betala tolkavgift flera gånger vid samma besök. Staten servicecenter avstyrker av dessa skäl utredningens förslag att tolkavgift ska ta ut på servicekontor.

I detta ärende har generaldirektör Åsa Lindh beslutat efter föredragning av verksamhetsutvecklare Markus Gunnarsson. I den slutliga handläggningen har också stf rättschef Elisabeth Fahlin deltagit.